

Rapport 2022

Emne	Midler til arbeid med universell utforming 2022
Dato	10.02.2023
Forfatter	Landdivisjonen

1. Regional Kartlegging

Bakgrunn

Kartverket sendte den 14.3.2022 en e-post til kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn og informerte om muligheten til å søke om midler til regional kartlegging av tilgjengelighet i 2022, samlet ramme på 1,5 mill. kr. Søknaden skulle rettes direkte til Kartverket. Kartverket står ansvarlig for søknadsprosessen, opplæring, support gjennom arbeidsperioden og kontroll av rapportering. Samme informasjonen ble også delt via hjemmesider og nyhetsbrev fra KDD, BUFDIR og KS.

Søknadsfasen

I løpet av april tok Kartverket imot 22 søknader fra kommuner og fylker, det ble søkt om i alt 1,5 mill. kr. Alle 22 prosjekter ble godkjent og det ble innvilget 1,5 mill. kr, som skulle utbetales i 2 trinn, 40% etter levert fullstendig prosjektbeskrivelse og deltakelse på registreringskurs, 60% etter levert sluttrapport.

Fylke	Kommune	Tema	Bevilget
Troms Finnmark	Alta	friluft	20 000
Nordland	Bodø	sentrum - oppdatering	90 000
Viken	Fredrikstad	friluft	100 000
Viken	Halden	friluft	65 000
Viken	Hemsedal	friluft	40 000
Nordland, Troms	Midtre Hålogaland friluftsråd	friluft	76 000
Viken	Nittedal	friluft	50 000
Møre og Romsdal	Nordmøre Friluftsråd STIKK UT	friluft	100 000
Oslo	Oslo	sentrum	100 000
Innlandet	Ringsaker	sentrum	40 000
Rogaland	Stavanger	sentrumsnære turer, 52 hverdagsturer	100 000
Møre og Romsdal	Sykkylven	sentrum	20 000
Troms Finnmark	Sør-Varanger	sentrum	35 000
Troms Finnmark	Troms og Finnmark Friluftsråd	friluft	60 000

Trøndelag	Trondheim	sentrum	100 000
Vestland	Ulvik Herad	tettsted	30 000
Innlandet	Valdres friluftsråd	friluft	100 000
Innlandet	Østre Toten	sentrum - oppdatering	36 000
Viken	Ål	friluft	30 000
Møre og Romsdal	Ålesund	friluft - sentrumsnær	100 000
Vestland	x	friluft	100 000
Viken	x	friluft	100 000
		SUM	1 500 000

Prosjektfasen

I første halvdel av mai ble kartleggingsomfang, -metode og -periode avklart med alle prosjektdeltakere. I løpet av mai/juni samlet Kartverket deltakere til 3 nettbasert kurs og 2 fysisk kurs (Oslo, Gol) om kartleggingen og innføring i registreingsverktøyet (APP).

Etter kursene satte alle deltakerne kartleggingen i gang og Kartverket kvalitetssikra fortløpende data.

I løpet av november ble det gjennomført 1 debrifing møte med Trondheim. I slutten av november har 21 av 22 deltakere fra 2022 sluttført sine prosjekter og alle disse har levert sin sluttrapport. 1 deltaker fikk ikke godkjent prosjektet og ønsker å starte på nytt i 2023 (prosjektmidler ble ikke utbetalt). 3 deltakere brukte vesentlig mindre midler enn budsjettert (Oslo, Bodø, Østre Toten).

Økonomi

Per 31.12.2022 ble det utbetalt 1.338.059 kr.

Erfaring/rapportering fra enkelte deltakere (utvalg)

Fredrikstad kommune

Kartleggingen viser hvilke områder av bynært friluftsliv som har stor variasjon av tilgjengelighet. Det som er positivt, er at avvikene er systematisert og kan utbedres slik at kommunen er bevisst på mangler når det gjøres utbedringer. Aktive liv og virksomhet park er alt i gang med planlegging for å oppgradere turstien i Mørkedalen til å tilfredsstille de kravene som er i forhold til universell utforming og tilgjengelighet basert på kartleggingen.

I prosessen med søknad om tilskudd og den praktiske gjennomføringen av kartleggingen har alle involverte fått økt innsikt og kompetanse om universell utforming og tilgjengelighet. I etterkant av kartleggingen er resultatene også delt med andre enheter i kommunen. På denne måten kan vi få økt fokus på tilgjengelighet og universell utforming.

Halden kommune

Det har vært godt samarbeid internt i kommunen. Vi ser en stor nytteverdi av dette og forsøker å involvere flere aktuelle fagpersoner i kommunen i selve kartleggingen.

En av utfordringene med dette er at kartleggingen gjøres på sommeren når det også skal avvikles ferie.

Hemsedal kommune

Tilgjengelighet for bevegelseshemmede er lettere å kartlegge ved hjelp av objektive kriterier (f.eks. avstand, stigning i grader og tverrfall), enn det er å kartlegge objektive kriterier for svaksynte. Til tross for enkelte objektive kriterier må kartleggeren bruke mer skjønn når tilgjengelighet for svaksynte skal kartlegges, enn for bevegelseshemmede. Den største utfordringen knyttet til skjønn er lederlinjer. Basert på erfaringene fra kartleggingen savner jeg, i kartleggingskurset, noe mer diskusjon omkring skjønn og hvordan man som kartlegger bør håndtere bruk av skjønn.

Oslo kommune

Dette prosjektet har bidratt til å utvide, og fornye dataene i Norgeskart for Oslo. Dette er til direkte nytte for innbyggere som kan bruke Norgeskart, for eksempel til å sjekke adkomst fra kollektivtilbud til barnehager. Tilgjengelighet av adkomst til barnehagene vil for eksempel være nyttig informasjon til familier som har medlemmer med nedsatt funksjonsevne og som skal søke barnehageplass.

Våre skåringer vil dessuten være til nytte for oss internt i Oslobygg. Vi vil bruke funnene knyttet til hver barnehage som en del av grunndataene ved prioritering og planlegging av oppgradering av universell utforming av barnehagene. I første omgang må informasjonen bearbeides videre for å få en oversiktlig framstilling som kan kobles sammen med kartleggingen av barnehagene. De samlede resultatene vil formidles og drøftes internt i Oslobygg.

Stavanger kommune

Stavanger kommune sitt mål med prosjektet er å kartlegge tilgjengelighet på sine turveier koblet til 52 hverdagsturer. Hensikten er at kartleggingen skal være tilgjengelig på kommunens sine nettsider for sluttbrukeren/publikum. Med kartleggingen ønsker kommunen også å få oversikt over hvor det er behov for utbedringer. Det vil være nyttig informasjon for både kommunens planleggere og driftsavdelingen.

Trondheim kommune

Kartleggingsresultatet vil danne grunnlag for planlegging av tiltak som kan være med å oppgradere lokalsentra med universell utforming. Dette i regi av MOS (mobilitets- og samferdselsenheten) i Trondheim kommune.

Prosjektet med kartlegging av universell utforming knytter seg også til «Trondheim aldersvennlig by». Resultat av kartlegging vil ha betydning for analyse av området med hensyn til å foreslå tiltak som også vil gjøre det mer brukbart for den eldre befolkningen.

Valdres Friluftsråd

Dette prosjektet vil kunne gi et godt utgangspunkt for den enkelte kommune hva status er på tilgjengelighet. Denne statusen kan gi prioriteter til kommunen for å jobbe videre med å bedre og synliggjøre tilgjengeligheten ovenfor rullestolbrukere og synshemmede. Samtidig vil informasjonen som legges inn i Norgeskart gi ulike brukergrupper opplysninger om tilgjengelighet i vår regionen.

Vestland Fylke

Hovudmålsettinga knytt til effektmål i vårt kartleggingsprosjekt har vore å auke fokuset på universell utforming i friluftsområde. Ei slik målsetting har vi også hatt i kartleggingar som vi har gjennomført tidlegare år. Bakgrunnen for at vi har denne målsettinga er å gjere turvegar, turstiar, fiskeplassar og badeplassar meir tilgjengelege for alle uavhengig av funksjonsnivå. Vi ønskjer å auke fokuset på dette internt i fylkeskommunen, både innan eigen seksjon knytt til idrett og friluftsliv, men også generelt i organisasjonen ... Kartleggingsprosjektet gjennom Kartverket er eit nyttig verktøy for å nå denne målsettinga. Fylkeskommunen har jobba med ulike tilsvarande kartleggingsprosjekt i fleire år, og har hatt eit samarbeid

om kartlegging med Bergen og Hordaland turlag og Bergen og Omland friluftsråd i 2020 og 2021, og eit samarbeid med Bergen og Hordaland turlag i årets kartlegging. Ved å samarbeide med desse organisasjonane om kartlegging opplev vi at vi når endå breiare ut i høve det å auke fokuset på universell utforming og tilgjengelegheit i friluftsområder fordi friluftorganisasjonane er tettare på aktiviteten som skjer i dei kartlagde områda. I kartleggingsprosjekta dei siste åra har vi også vore fleire tilsette i fylkeskommunen som har gjennomført kartleggingar. Dette betyr at vi også internt har auka kompetansen og innsikta i korleis ein kartlegg universell utforming i friluftsområder, og kva krav som vert sett til universell utforming.

Kartlegging historisk (enkel søknad om midler fra KMD)

Kommunale deltakere -2015-2022

Fylke	Kommune	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Oslo	Oslo				1	1		1	1
Viken	Asker						1	1	
Viken	Bærum			1					
Viken	Drammen	1	1						
Viken	Eidsvoll					1			
Viken	Enebakk					1			
Viken	Fredrikstad							1	1
Viken	Halden		1			1	1	1	1
Viken	Hemsedal								1
Viken	Jevnaker							1	
Viken	Kongsberg						1	1	
Viken	Lier				1				
Viken	Lunner						1		
Viken	Nes			1					
Viken	Nesbyen							1	
Viken	Nittedal								1
Viken	Nordre Follo						1	1	
Viken	Oppegård			1	1	1			
Viken	Ringerike	1	1		1				
Viken	Rollag				1				
Viken	Ski		1			1			
Viken	Ål								1
Viken	Ås						1		
Innlandet	Eidskog				1				
Innlandet	Elverum						1		
Innlandet	Gjøvik				1				
Innlandet	Grue				1				
Innlandet	Nord-Aurdal							1	
Innlandet	Nordre Land			1	1		1	1	
Innlandet	Ringsaker								1
Innlandet	Våler		1						
Innlandet	Østre Toten					1			1
Innlandet	Åsnes			1					

Fylke	Kommune	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vestfold og Telemark	Bamble					1			
Vestfold og Telemark	Bø			1					
Vestfold og Telemark	Færder								
Vestfold og Telemark	Horten				1				
Vestfold og Telemark	Nome								
Vestfold og Telemark	Nøtterøy								
Vestfold og Telemark	Seljord							1	
Vestfold og Telemark	Skien							1	
Vestfold og Telemark	Svelvik				1				
Vestfold og Telemark	Tokke					1			
Agder	Arendal			1					
Agder	Lindesnes						1	1	
Agder	Songdalen		1						
Rogaland	Haugesund	1	1			1	1	1	
Rogaland	Sandnes		1						
Rogaland	Stavanger								1
Vestland	Aurland							1	
Vestland	Bergen		1		1			1	
Vestland	Fitjar							1	
Vestland	Fjell					1			
Vestland	Gloppen				1				
Vestland	Hyllestad			1					
Vestland	Kvinnherad		1					1	
Vestland	Luster						1		
Vestland	Stord				1				
Vestland	Stryn	1							
Vestland	Tysnes						1		
Vestland	Ulvik				1				1
Vestland	Vaksdal			1					
Vestland	Voss				1				
Vestland	Øygarden						1		
Møre og Romsdal	Herøy		1						
Møre og Romsdal	Sykkylven			1					1
Møre og Romsdal	Tingvoll					1			
Møre og Romsdal	Ørskog			1					
Møre og Romsdal	Ålesund				1			1	1
Trøndelag	Levanger		1						
Trøndelag	Orkland						1		
Trøndelag	Trondheim				1	1	1	1	1
Nordland	Bodø		1						1
Nordland	Meløy				1				
Nordland	Sortland		1	1					
Nordland	Vefsn			1		1	1		
Nordland	Vågan			1					

Fylke	Kommune	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Troms og Finnmark	Alta								1
Troms og Finnmark	Lebesby			1					
Troms og Finnmark	Nordkapp			1		1			
Troms og Finnmark	Sør-Varanger							1	1
Troms og Finnmark	Torsken		1						
Troms og Finnmark	Vadsø			1					
Summe		5	15	17	19	15	16	21	16

Fylke som selvstendig deltaker - 2015-2022

NB: Friluftsråd og organisasjoner som DNT inngår som fylke.

Fylke	2105	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Viken	1	1		1	1	1	1	1
Innlandet								1
Vestfold og Telemark	1					2		
Agder		1						
Rogaland						1		
Vestland	1	1		1	1	1	1	1
Møre og Romsdal	1					1		1
Trøndelag		1						
Nordland			1		1	1		
Troms og Finnmark		1	1		2	1		2
Summe	4	5	2	2	5	8	2	6

2. Verktøyutvikling, integrasjon i sentral-FKB (SFKB)

Erfaringer fra de siste årene har ført til at Kartverket har i løpet av 2020/22 utviklet et nytt feltverktøy til registrering/oppdatering/håndtering av tilgjengelighetsdata via mobile enheter og via desktop. Verktøyet kan brukes på tvers av alle enheter (ikke lenger bunnet til Android). Alt som kartlegges på mobil i felten kan etterpå enkelt bearbeides videre på kontorets desktop. Verktøyet var en av de første applikasjonen som brukte et nytt brukergrensesnitt (NGIS -OpenAPI) som ble utviklet av Kartverket og Norkart med målet om en enklere direkte forvaltning av kommunale geodata for kommunene (SFKB=sentral felles kartbase). Det er mange innspill fra kommunale brukere som gikk inn i utviklingsarbeidet vårt. Blant annet muligheten for å trekke ut tiltakslistene for forbedring av tilgjengeligheten direkte fra verktøyet som kan sendes til oppfølging til vedlikeholdsavdelingen i kommunen. Verktøyet ble tatt i bruk for første gang registreringsperioden 2022. Tilbakemeldinger var fra brukere gjennomgående positive, men det ble oppdaget også en del feil som ble kontinuerlig utbedra underveis.

Økonomi- Utvikling 2022

Arrangement	Kostnader
Utviklingsarbeid ny APP	264 000
Lisenser	400
Mobildata - abo	1 200
SUM	265 600

3. Statistikk, indikatorer

Prosjektet ble startet i 2009 med målsetting om å samle inn nøkkelerverdier både i tettsteder og friluftsområder som kunne beskrive graden av tilgjengelighet i disse områdene. Det ble definert et sett med objekter og egenskaper som kunne levere denne informasjonen. I Tettsteder ble det valgt ut veier, inngangspartier, parkeringsområde og parkeringsplasser. Objektkatalogen ble senere utvidet med friluftsobjekter.

Hvert år ble tallene rapportert til BUFDIR, der tallene ble brukt til tilstandsanalysen for hele landet. Siden 2017 ble det også hvert år automatisk produsert en tilstandsrapport for hvert fylke og kommune i Norge, både for Tettsted og Friluft. Rapportene kan lastes ned fra [GEONORGE](#) (søk: tilgjengelighet rapporter). Rapportene leveres på ønske av kommuner og fylker i PowerPoint format som gjør det enkelt å gjenbruke tabeller og grafikker for videreformidling i f.eks. i politiske møter.

Siden 2018 ble det en tettere samarbeid mellom BUFDIR og Kartverket der BUFDIR kom med konkrete bestillinger for tilstandsanalysen som også er delvis basert på geografiske analyser som setter flere indikatorer/objekter i sammenheng (for eks. tilgjengelige parkeringsområder ved rådhus). Kartverket har hvert år hatt en eller flere samlinger med BUFDIR som omhandler innhold og målsetting av analysearbeidet.

4. Formidling

Internasjonalt

Kartverket deltok med en artikkel og en presentasjon om prosjektet «Mapping accessibility i Norway» på UD2022 i Brescia, 7.9. – 9.9.2022. Konferansen i Brescia er en videreføring av den nordiske samarbeidsplattformen fra Oslo 2012, Lund 2014, York 2016, Dublin 2018 og Alto 2021.

Nasjonalt

Regional Kartlegging

Kartverket holdt 5 kurs om kartleggingen og innføring i registreringsverktøyet (APP).

I løpet av november ble det gjennomført et debrifing-møte med Trondheim, som var en av de største aktørene i 2022.

KS

Kartverket deltok og bidro til samlinger fra KS-nettverket for universell utforming i Bodø og Oslo. Kartverket delte også kunnskap om kartleggingsmetoden på KS-nettverket for aldersvennlige byer.

BUFDIR

Kartverket deltok på en samling i Nettverk for universell utforming i regional og lokal kollektivtransport fra BUFDIR i Trondheim.

FNs framtidslab i Ålesund

Ålesund kommune ble vertskap for FNs Smart City Lab. Laben ble nummer to i verda og vil gjøre Ålesund til et utstillingsvindu for FNs smartbyprogram.

Gjennom FNs framtidslab får regionen tilgang til verdas største byutviklingsprogram og FNs kompetanse om smarte byer. Framtidslaben handler om å samle prosjekt, folk og kunnskap, bruk av kunstig intelligens og

simulering av framtidige løysinger - alt i et samarbeid med akademia, næringslivet og andre samfunnsinteresser.

Kartverket deltok på flere samlinger med Ålesund framtidslab om bærekraftig innovasjon for framtida. Indikatorene for tilgjengelighet som Kartverkets metode om kartlegging av tilgjengeligheten leverer kan bidra til å rekke en del bærekraftsmål i regionen raskere.

Ålesund kommune gjennomførte i samarbeid med framtidslab en omfattende kartlegging av tilgjengelighet /oppdatering av data av tilgjengelighet i løpet av sommeren. Kartleggingen i 2022 knytter på arbeidet fra sommeren 2021. Data ble analysert i en masteroppgave om «Walkability» i Ålesund kommune som ble gjennomført ved NTNU i Ålesund

Økonomi- Formidling 2022

Arrangement	Kostnader
Norge	43 000
Internasjonalt	39 000
SUM	<u>82 000</u>

Molde, 10.02.2022

Sven Michaelis